

Verdijev „Rekvijem“ spustio zavjesu na 16. izdanje festivala A tempo u Podgorici

Energija poleta u grandioznom finalu

PODGORICA - Finale ovogodišnjeg A tempa, koji se u Podgorici odvija po šesnaesti put, predstavilo je pun kapacitet izvođačkih snaga u Crnoj Gori, sasvim u duhu ovogodišnjeg slogana festivala - „Orkestri i ansambli“.

Crnogorski horski ansambl, Crnogorski simfonijski orkestar i respektabilni gosti kao solisti, predvođeni Grigorijem Kraskom, izveli su monumentalni poznoromantičarski „Rekvijem“ (1874) Đuzepea Verdija, što je izuzetan izvođački podvig i potvrđuje da muzički život dostiže visok stupanj zrelosti i stabilnosti. Dvostruki hor su činili ansambl Muzičke akademije na Cetinju (dirigent Aleksandra Knežević), Hor umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“ iz Podgorice (dirigent Zoja Đurović) i Hor „Obilic“ AKUD Branko Krstanović iz Beograda (dirigent Ana Čosović). Kao solisti predstavili su se dobri znalci i miljenici podgoričke publike: sopran Snežana Savić-Sekulić, mecosoprana Iva Mrvoš-Anokić, tenor Domagoj Dorotić i bas Ivica Šarić.

Izvođački izazov

Ako bismo se poslužili sportskim rječnikom, Verdijev „Rekvijem“ u muzičkom životu Podgorice produkcijski i umjetnički postavlja novu prečku na ljestvici složenosti koncertnih izvođačkih izazova i ona se nalazi na samom vrhu, jer Verdijevo djelo tu stoji zajedno sa Bahovim monumentalnim opusima - pasijama i misom, Hendlovim oratorijumima, Berliozovim

„Rekvijemom“ ili Bramsovom „Njemačkim rekvijemom“. Među pomenutim, svakako je Verdijevo djelo za publiku najinteresantnije, jer najveći majstor italijanske poznoromantičarske opere i u svom „Rekvijemu“ ostaje odan tipično operskoj izvođačkoj atraktivnosti. To je pozni Verdi, poslije „Aide“ (1871), onaj koji nagovještava posljednja djela, svoju šekspirijanu - „Otela“ (1887) i „Falstafa“ (1893). Dramatičan, uzbudljiv, smjeli novator, jer je verdijevski glas dobio novu zvučnost, on je odavno napustio udobnosti belkanta, i vokalnim dionicama proširio granice izražajnosti koje sad zahvataju sve lage glasa, posebno ispitujući one koji se graniče sa govorom, ali i krikom, vapajem. Dramatičnost se ogleda i u načinu na koji je tretiran liturgijski tekst, kroz dijaloge solista, hora i orkestra, koji je postao ravnopravan partner vokalnim dionicama, razuđen u zahtjevima, kolorističan i virtuozan. Dramatski tretman orkestarskog parta nije ograničen samo na pojedinačne efekte, poput izlaska iz uobičajenog prostora orkestra i osvajanja nove izražajne komponente izmještanjem truba na galerije u zastrašujućoj viziji signala koji označavaju Sudnji dan (Tuba mirum). Ma kako da je zanimljivo iskori-

Solisti, već po prirodi Verdijeve partiture, ove večeri su imali posebno složen zadatak na koji su odgovorili i kao ansambl

VELIKI MUZIČKI DOGAĐAJ: Koncert Crnogorskog horskog ansambla i Crnogorskog simfonijskog orkestra u CNP-u

Heroj poduhvata, maestro Grigorij Krasko čvrsto je gradio koncept romantičarskog, u nijansama bogatog muzičkog izraza, sa snažnim kontrastima dramatskih, energičnih ploha i lirskih oaza. „Rekvijem“ će ostati upamćen kao kruna njegovog rada sa Crnogorskim simfoničarima

šćen ovaj tipično operski efekat binske muzike transponovan u koncertni prostor, on je tek dio novog rječnika orkestra pred kojim stoje nebrojeni izazovi. Pozni Verdi je i veliki majstor polifonije, što se ne odnosi samo osmoglasnu fugu u stavu Sanctus, napisanu za dvostruki hor, već na ukupan novi način muzičkog mišljenja. Na ove izazove izvođači su odgovorili potpunim predavanjem i angažmanom „bez ostatka“ težeći svom maksimumu. To je proizvelo efekat strujanja neobične energije

poleta u savladavanju izazova, i finalnoj večeri festivala doneo neophodnu uzbudljivost i svečanost.

Jasan gest

Heroj poduhvata, maestro Krasko, čvrsto je gradio svoj koncept romantičarskog, u nijansama bogatog muzičkog izraza, sa snažnim kontrastima dramatskih, energičnih ploha i lirskih oaza. Temperamentno, jasnim gestom, on je bio čvrst oslonac u savladavanju svih izazova kako partiture tako i prostora u kojem je

djelo izvedeno, koji je ostao neprijateljski orijentisan prema izvođačima jer im ne dozvoljava da se međusobno čuju na odgovarajući način. Zato je apsolutno povjerenje u dirigenta bilo od krucijalne važnosti. Verdijev „Rekvijem“ će zato zasigurno ostati upamćen kao kruna njegovog rada sa Crnogorskim simfoničarima. Hor, koji je činilo više od stotinu pjevača, plijenio je disciplinom, ujednačenom bojom i uravnoteženim zajedničkim pristupom, uprkos tome što su

se pripreme odvijale na tri različita mjesta. Dobar balans muških i ženskih glasova, intonativna sigurnost, jasna dikcija, bogatstvo dinamičkih nijansi svjedoče o dobroj temeljnoj pripremi i ogromnom talentu mladih muzičara koji su svim srcem bili odani poduhvatu. Za tu vrlo profesionalnu pripremu zasluge pripadaju njihovim dirigentima. Crnogorski simfoničari u povećanom sastavu, koji zahtijeva poznoromantičarska partitura, pokazali su da mogu da zakorače i u ove repertoarske prostore sa izrazito virtuosnim zahtjevima u svim orkestarskim grupama. Slatki su današnji plodovi mukotrpnog višegodišnjeg rada na konstituisanju ovog značajnog izvođačkog tijela na koji Crna Gora može da bude ponosna.

Katarzični vrhunac

Solisti, već po prirodi Verdijeve partiture, ove večeri su imali posebno složen zadatak na koji su odgovorili i kao ansambl, u brojnim zajedničkim nastupima, skladno i uravnoteženo, sa odličnim međusobnim razumijevanjem, gdje je došao do izraza dobar odabir boja i glasovnih potencijala. Impresivna je bila snaga, sigurnost i plemenitost basa Ivica Šarića, moćni, izražajni, i u herojskim i u lirskim momentima izražajni tenor Domagoj Dorotića, vrlo uravnotežena u svim registrima, puna i topla boja mecosoprana Ive Mrvoš-Anokić, na kojoj je ležao možda najveći izvođački teret, naročito u ansamblima gdje u punoj mjeri dolazi do izraza njena muzikalnost. Posebno izazovna, dramatska arija soprana u finalu Rekvijema, sasvim operaska kao da je stvorena za Snežanu Savić-Sekulić, jer joj pruža priliku da pokaže sve kvalitete: dramatsku ubjedljivost, bogatstvo kolorita, kontraste moći velikog operskog glasa i istančanosti, nebeskih pijana u lirskim momentima. Možda je zato upravo njoj pripalo da ovaj veliki muzički događaj dovede do katarzičnog vrhunca.

Sonja MARINKOVIĆ

D. MILJANIĆ

Violinista Roman Simović prvi ambasador KotorArta

Roman Simović

KOTOR - Naš proslavljeni violinista i koncertmajstor Londonskog simfonijskog orkestra Roman Simović prvi je ambasador KotorArt Don Brankovih dana muzike. Kako su obavijestili iz direktorije ovog festivala, Simović će biti angažovan i u promociji i održavanju imidža ovog segmenta festivala u crnogorskoj javnosti.

- Od početka sam vjerovao u opstanak KotorArta. Najteže je početi nešto novo, a kasnije opstati. KotorArt ne samo da je to uspio već je izrastao u ja-

ko ozbiljan festival klasične muzike. Velika je čast biti dio ove divne priče - saopštio je Roman Simović. Uz ostale ambasadore, Simović će promovisati i KotorArt kao esencijalni element kulturnog života Kotora i Crne Gore. On će učestvovati u aktivnostima festivala koje će na pravi način predstaviti imidž ove umjetničke manifestacije. Ovogodišnje izdanje Međunarodnog festivala KotorArt, promovisaće vrhunski umjetnici i internacionalno poznata imena, kao ambasadori festivala koji će istovremeno promovi-

sati i Kotor kao svojevrsni umjetnički centar Crne Gore. KotorArt je festival od nacionalnog značaja za kulturu Crne Gore, koji se odvija pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, opštine Kotor i Uneska. KotorArt je najveći i najznačajniji umjetnički festival u Crnoj Gori i jedan od najznačajnijih u regionu. Sa više od 1.000 gostujućih umjetnika, preko 250 održanih programa, pred 40.000 posjetilaca u 2016. godini, spada u najveće umjetničke manifestacije u okruženju. **R.M.**

Veliko priznanje za Nađu Janković u Austriji

KOTOR - „First prize go to Montenegro, Nađa Janković...“, čulo se, kao i tridesetak puta do sada na najprestižnijim međunarodnim festivalima, ovaj put u gradu Rustu u Austriji. Na jednom od najprestižnijih evropskih internacionalnih festivala klasične gitare, šesnaestogodišnja gitaristkinja iz Kotora osvojila je prvo mjesto, dobivši 24.58 poena od mogućih 25 poena.

U izuzetnoj konkurenciji takmičara iz Poljske, Češke, Njemačke, Austrije, Hrvatske, Srbije, Rumunije, Mađarske i drugih zemalja, izborila se za prvo mjesto na ovom prestižnom i izuzetno organizovanom festivalu, koji se ove godine održava u čast velikog muzičkog umjetnika gitariste Alirija Diaza. Žiri su sačinjavali istaknuti umjetnici iz svijeta gitare, Gabrijel Gilen iz Venecuele, Senio Diaz iz Italije, Simon Ianareli iz Italije, Adam Zalas iz Poljske, San Ksuan iz Kine, Vladislav Blaha iz Češke, Ste-

Nađa Janković na pozornici festivala u Rustu

fan Hakel iz Austrije, Karlos Alberto Kastro iz Kostarike. Festival je osim takmičenja obuhvatao veliki broj koncerata, predavanja, master klasova i izložbi vezanih za gitaru. Mlada gitaristkinja iz Kotora je ostavila sjajan utisak, kao i mnogo puta do sada i dobila pozive da održi koncerte u Poljskoj i Rumuniji, kao i pozive izuzetnih profesora za saradnju.

Traba istaći da izuzetno talentovana gitaristkinja Nađa Janković iz Kotora, jedna od najboljih na svijetu u svojoj generaciji, ni ovoga puta kao ni tridesetak puta do sada nije imala podršku svoje zajednice, škole, grada, ni države i da je možda bila jedina takmičarka na festivalu koja nema skoro nikakvu podršku svoje zemlje, mada je osvajač tridesetak najprestižnijih festivala u Evropi i Americi. **R.K.**